

Wim Grootscholten: 'Samen een project,

Rainbow-voorzitter Wim Grootscholten: "Uit communicatie, ketenregie en samenwerking kan meer commercieel nut worden gehaald."

Zonder enige twijfel zijn telersverenigingen de grootste vernieuwing in de Nederlandse glastuinbouw van de afgelopen tien jaar. "Ze waren zelfs zo nieuw, dat financiers niet goed wisten hoe er mee om te gaan", zegt Wim Grootscholten van Rainbow. Dankzij een gedegen financieel beleid denkt de organisatie nu over winstuitkeringen aan de leden.

TEKST: JOS BEZEMER → Rainbow werd in 1997 opgericht en was een jaar later de eerste telersvereniging met een GMO-erkenning en -subsidie voor vijf jaar. In 2003 werd een tweede subsidie voor vijf jaar toegewezen. "Bij de oprichting in

1997 was de financiering overzichtelijk", vertelt initiatiefnemer en huidige bestuursvoorzitter Grootscholten. "De leden betaalden een bijdrage van een gulden per vierkante meter. Uit die pot werd alles betaald, tot de GMO-subsidie erbij

kwam. Het doel van de vereniging was een onderscheidende positie in de markt op te bouwen voor alle producten met de uniforme, hoge en gegarandeerde Rainbow-kwaliteit. De inspanningen in de markt, het Rainbow-label en centraal sorteren en verpakken vormden de logische tegenprestatie voor de ledenbijdrage."

Geoliede machine

Vanaf het begin koos Rainbow voor een volstreekte gelijkheid van de leden. Allemaal hadden en hebben zij in gelijke mate recht op de faciliteiten die Rainbow bood. "We willen dat Rainbow een goed geoliede afzetmachine is. Elk lid kan die machine gebruiken. Dat is het voordeel en dat is voor iedereen beschikbaar. Verschillen in provisie zijn er niet, onze afzetorganisatie werkt voor iedereen even hard, en ook in de sorteerkosten is er geen differentiatie naar volume. Rainbow is van alle leden en niet van één of enkelen in het bijzonder. We hebben een gezamenlijk project, met één portemonnee."

Die portemonnee raakte langzaam beter gevuld en geleidelijk breidde de vereniging de activiteiten uit. Zo kwam de afgelopen vier jaar in twee fasen het logistiek centrum aan de Poortcamp in De Lier tot stand. "We kochten dertien duizend meter grond en bouwden in twee stappen van elk 6.500 vierkante meter het nieuwe centrum. Met dit Agrarisch Logistiek Centrum heeft ons verwerkingsbedrijf Rainbow Kleinpak nu alles in huis om retailers wereldwijd tot in hun schappen goed te bedienen."

Dertig procent eigen geld

De investering in het verwerkingscentrum bedroeg zo'n 14 miljoen euro. Te veel geld voor een club van 24 telers; externe financiering was nodig. "Aanvankelijk wist Rabobank Nederland niet goed wat zij ervan moest vinden, een nieuw type organisatie die zo fors investeerde. En dat niet in productie of productkwaliteit, maar in grootschalige faciliteiten op het vlak van service aan de klant", kijkt Grootscholten terug.

"De bank zag het gelukkig óók als een kans om ervaring op te doen. Een sterk punt was dat wij niet minder dan dertig

samen de portemonnee'

procent van de investeringssom op tafel legden. Dat wekte vertrouwen. Ook speelde mee dat de GMO-subsidie als een zekerheid werd gezien, zij het voor de duur van slechts vijf jaar. Daarom willen wij binnen die vijf jaar aflossen. Dan worden we nooit te afhankelijk van vreemd vermogen en vermijden we kwetsbaarheid. Na die vijf jaar moeten de kosten van het verwerkingsbedrijf uit de exploitatie komen. Als dat lukt, doen we het goed."

Een brug te ver

De aanpak van Rainbow effende de weg voor andere verenigingen, die hun plannen ook gefinancierd kregen met de GMO-subsidie als tijdelijke zekerheid. Zeven van de tien verenigingen geven hun product aan een extern of een eigen handelsbedrijf en wachten af wat de prijzen worden. "Het geeft afhankelijkheid en het leidt tot onrust als leden voor hetzelfde product verschillende prijzen krijgen uitbetaald. Dit willen wij niet. Ons verkoopbedrijf Rainbow Growers Group BV heeft daarom geen winstdoelstelling - de netto-opbrengst is van en voor de teler - en het mag niets doen zonder zijn toestemming. Zo blijft de producent de baas over zijn afzet."

Een winstdoelstelling is er wel voor Rainbow Kleinpak en het exportbedrijf Rainbow International. Hun winsten worden toegevoegd aan het eigen vermogen. In de ledenraad beslissen de leden over nieuwe leden, over nieuwe producten en het kwaliteitsbeleid. Soms moet de koers gewijzigd worden.

De plannen om als coöperatie een nieuw en groot glastuinbouwproject te ontwikkelen om het volume op te voeren, kregen niet voldoende draagvlak. "Voor de vereniging als geheel was het een brug te ver. Nu gaan drie leden op zestig hectare met paprika's aan de slag in Agriport A7 in de Wieringermeer. Volgend jaar gaan zij bouwen. Rainbow zet straks de productie af."

Beter in service

Grootscholten denkt dat Rainbow misschien als te coöperatief en dus ouderwets wordt beschouwd. Zelf ziet hij dat anders. "We hebben een evenredigheidsformule waar de leden zich goed bij voelen. Zij draaien voor de kosten op, staan garant en dragen risico's; een surplus vloeit straks naar hen terug. Inmiddels

komt die mogelijkheid in beeld."

"Dat je deze constructie coöperatief kan noemen, vind ik best, maar ik zie dat als een toevaligheid. Het model werkt, daar gaat het om. In de markt zijn we overigens heel zakelijk, maar zonder de menselijkheid uit het oog te verliezen. Als je een ander slechts als een zak met euro's of dollars kunt zien, ben je te betreuren. Onvermijdelijk ga je dan fouten maken; goed zakendoen is echt een kwestie van partnership."

Partnership is het devies voor de Nederlandse glastuinbouw, stelt de voorzitter van Rainbow. Op kostprijs kan de sector op den duur niet meer concurreren. "Dat houdt een keer op, tenzij we afstand doen van kwaliteit en service. Maar daar zijn we juist zichtbaar beter in geworden dan de concurrentie. We zullen vooral meer uit samenwerking moeten halen. Wij kunnen in Nederland niet alles produceren, maar als producent-leveranciers kunnen we wel de beste partij in de nationale en internationale ketens zijn. Optimalisatie van de keten is daarom belangrijk: goede communicatie, een goede regie en zelf ideeën ontwikkelen. Telers weten vaak beter dan de retail wat er in de markt leeft, waar kansen liggen. Uit dat inzicht kan meer commercieel nut worden gehaald."

Negeren of investeren?

Uitgesproken verwachtingen over de toekomst van Rainbow heeft Grootscholten niet. Gegeven de snelle ontwikkelingen komt het aan op een alerte houding: "Bij een nieuwe ontwikkeling is er altijd de vraag 'Negeren of investeren?' Vroeger kon je een paar jaar over het antwoord nadenken. Tegenwoordig kun je al gauw veel te laat zijn. Dat maakt beslissingen moeilijker. Een helder inzicht en goede stuurmanskunst zijn belangrijk."

SAMENVATTING

Voor collega-telersverenigingen effende Rainbow de weg voor financieringen met de GMO-subsidie als kortlopende zekerheid. De organisatie kiest voor gedegen-conservatief financieren. Versterking van het eigen vermogen staat voorop; snel aflossen moet de afhankelijkheid van vreemd vermogen binnen aanvaardbare grenzen houden. Risico's voor de leden blijven zo beperkt.

Stikstof

Deng

Deng Xiao Ping is grotendeels vergeten, ik hoor er tenminste niemand meer over, maar toch heeft hij het allemaal in gang gezet. Hij was de man die kans zag de koers van de dogmatische starre Chinese mammoettanker zo te verleggen dat de anderhalf miljard mieren die daar krioelen perspectief werd geboden. Midden in het gesloten communistische denken kwam er plaats voor vrijheid.

Niet de vrijheid van pers, meningsuiting en democratisch gekozen leiders die de conservatieve Amerikanen, als "grootste goed", de rest van de wereld door de strot stampen, maar economische vrijheid. Onze westerse vrijheden zijn prachtig, maar nog veel belangrijker dan wat in de krant staat, is wat er in verpakt zit. Liever een blanco stuk papier om een maaltje vis dan een dichtgedrukte krant vol wijsheden en niets te eten. Weet u ook maar één voorbeeld van een werkende democratie in een hongerland? Van Deng kwam de wijsheid "het maakt niet uit of een kat wit of zwart is, als ze maar muizen vangt".

Waar dit heen gaat? Naar Femke, het maakt mij als fervent Deng aanhanger niet uit welke politieke kleur gezond verstand krijgt, als het maar ergens ontstaat. En zie, Femke komt de eer toe, zij krijgt als eerste de ijzeren logica uit haar strot die heel nadenkend Nederland al zo'n 20-30 jaar roept, maar die tot op heden geen kans zag het laffe politieke kordon in Den Haag te slechten. "Mensen moeten aan het werk en de werkgever moet gemak en plezier beleven aan zijn werknemers in plaats van druk en ergernis. Arbeid moet goedkoper, de administratieve belemmeringen om mensen aan te nemen moeten worden afgeschaft en de uitkeringen aan mensen die echt niet kunnen werken moeten omhoog."

Een ferm links standpunt, ik ben de jaren 60 niet ontgroeid en mijn linkse sympathieën altijd trouw gebleven. Ik hou van Femke, eigenlijk wist ik dat ook wel. Ik ben niet veranderd, links was alleen even de weg kwijt. Helemaal zeker was ik toen de CDA woordvoerder zich "tegen" verklaarde. Niet nadenken jongens, wat uit de Femke-hoek komt, kan niet goed zijn.

Geen probleem, komende verkiezingen leiden tot een linkse meerderheid, kunnen we dat werk eindelijk eens eerlijk gaan verdelen.

Hans@JdeVries.nl

Potplantenkweker uit De Kwakel